

VEILIGHEIDSDIENST NED. ANTILLEN

MAANDOVERZICHT

No.6 juni 1967

MAANDOVERZICHT NO. 6 - JUNI 1967

<u>ALGEMEEN</u>	- Latijns Amerika tussen Havanna en Moskou	Blz.	3
<u>BOLIVIA</u>	- de guerrillastrijd	„	5
	- DEBRAY	„	6
<u>VENEZUELA</u>	- maatregelen tegen Cuba	„	7
	- tegenslagen voor de guerrilleros	„	8
<u>COLOMBIA</u>	- actie tegen de guerrilleros	„	10
<u>DOMINIKAANSE REPUBLIEK</u>	- BALAGUER en de P.R.D.	„	11
<u>CUBA</u>	- O.L.A.S. en O.S.P.A.A.A.L. achter CASTRO	„	13
	- de solidariteitsconferentie van Havanna	„	14
<u>HAITI</u>	- "Papa Doc" in het nauw.	„	15
<u>BRAZILIE</u>	- maatregelen tegen rebellen	„	17
	- studentenonrust	„	17
	- communistische stemmen	„	18
<u>CHILI</u>	- duikboot wekt onrust	„	19
	- "tactische" communisten	„	19
	- FREI's appèl	„	20
<u>ARGENTINIE</u>	- subversieve activiteit	„	21

PERU

- hervatting guerrilla-activiteit Blz. 23

BRITSE WINDEILANDEN

- Anguilla en St. Kitts ,, 23

- persoonscultus rond BRADSHAW ,, 26

NEDERLANDSE ANTILLEN

- de A.H.U. in het slop ,, 27

- C.A.O.-perikelen. ,, 28

ALGEMEEN

Latijns Amerika tussen Havanna en Moskou

CASTRO legt de laatste hand aan de voorbereiding van de "eerste" solidariteitsconferentie, welke de OLAS van 28 juli tot 5 augustus a.s. in Havanna organiseert. Hij zal daar het fiat van de verschillende "nationale comité's" verlangen op de door hem bepleite weg naar continentale revolutie; een fiat, dat hem een extra ruggesteun moet geven tegenover de (onder invloed van Moskou staande?) oppositie binnen de Cubaanse C.P.; een fiat, dat hem ook in staat moet stellen op de ingeslagen weg voort te gaan en vooral ook de voor deze revolutie noodzakelijke continentale strategie te formuleren.

Waar hij ter adstructie van zijn standpunt successen nodig had - bewezen moest ook worden, dat "de objectieve en subjectieve voorwaarden voor de revolutie" aanwezig waren - voerde hij in de afgelopen maanden de guerrillastrijd op het continent naar een hoogtepunt. Dit gewapende optreden werd ondersteund door een niet minder militant propaganda-offensief tegen beurtelings als defaitistisch en revisionistisch uitgekreten communisten, die (in de lijn van Moskou) CASTRO's optreden "avonturistisch" vonden en die zijn pogingen tot fractievorming in hun respectieve partijen niet konden uitstaan.

Overigens moet erkend, dat CASTRO er òn door de uitbreiding van de guerrillastrijd òn door zijn propaganda in slaagde verschillende aarzelende communistische partijen, met name die welke gehandicapt waren door bondgenootschappen met castrofiele links-socialisten (zoals in Chili en Uruguay) en door de aanwezigheid van CASTRO-vrienden in eigen gelederen, een standpunt ten opzichte van de guerrillabeweging en Cuba op te dringen, dat hun eigenlijk niet lag.

De Moskoufiele CP-en - voor zover trouw aan Moskou voor de latijns Amerikaanse communistische partijen "uberhaupt" iets betekent - beseffen maar al te goed, dat het Kremlin CASTRO's groeiende invloed in Latijns Amerika met lede ogen ziet, beducht als men is voor diens pogingen Moskou van haar vreedzame coëxistentiepolitiek af te dringen en de CPSU van haar ideologisch leiderschap te beroven. Daarenboven zien de Russen aankomen, dat CASTRO door zijn activiteiten de Latijns Amerikaanse vakbeweging en daarmee de industriële massa van "links" doet vervreemden.

Moskou tracht haar invloed in Latijns Amerika veeleer langs economische en diplomatieke weg te vergroten, daarbij gebruik makend van de hier op dit punt bestaande openheid. Ook de afgelopen maand legde hiervan getuigenis af, waar landen als Venezuela, Brazilië, Chili, Ecuador en Colombia in besprekingen

- 4 -

met Oost-Europese landen gewikkeld waren om de wederzijdse handels- en diplomatieke betrekkingen verder tot ontwikkeling te brengen.

Daarenboven gaven de meeste regeringen Moskou duidelijk te verstaan, dat politiek en economisch alleen zaken kunnen worden gedaan, indien de Sowjet-Unie zich ondubbelzinnig van het guerrilladom distancieert en de tot haar pleegkinderen gerekende communistische partijen (en zelfs een niet-erkend familie-lid als de Cubaanse CP) maant zich welopgevoed te gedragen. Logisch, dat Moskou deze clausule in het contract - hoewel zeker niet met kleine lettertjes geschreven - liever over het hoofd ziet, hoeveel begrip zij er misschien ook voor heeft. Voor zover zij er niettemin rekening mee houdt, gaat zij heel subtiel te werk: niet alleen haar tere verhouding met de verschillende CP-en staat op het spel, maar ook haar "revolutionaire prestige" in de ogen van Havana en Peking.

Overigens wordt het politiek getij voor CASTRO ongunstiger in zoverre hij door zijn agressiviteit zijn tegenstanders in elkaars armen drijft (zowel politiek als militair), hetgeen niet alleen in de jongste initiatieven van Venezuela en Colombia (zie aldaar) tot uitdrukking komt, maar ook in de sympathiebetuigingen, die Venezuela in de afgelopen weken naar aanleiding van de Cubaanse agressie ontving van landen als Uruguay, de Dominikaanse Republiek, Panama en Costa Rica. Een veeg teken moet voor CASTRO ook zijn, dat de georganiseerde vakbeweging van Latijns Amerika zich op Venezolaans verzoek met een grootscheepse boycot-actie tegen hen dreigt te keren.

Velen vragen zich uiteraard af, hoever CASTRO durft te gaan en wat Moskou - dat hem economisch zeker de duimschroeven zou kunnen aanzetten - wil incasseren. De economische afhankelijkheid van CASTRO ten opzichte van Oost-Europa zal in 1967 nog toenemen: afgaande op de inhoud van de met 12 "socialistische" landen (Roemenië en Communistisch China meegerekend) gesloten handelsprotocollen zal deze handel dit jaar t.o.v. 1966 met 17% toenemen.

CASTRO zal zich in zoverre niet ongerust behoeven te maken, dat de Sowjet-Unie nooit het tenietdoen van de Cubaanse revolutie zal beogen of dulden; wèl heeft hij reden tot ongerustheid in zoverre de Sowjet-Unie zich nooit aan de persoon CASTRO gebonden zal achten. Wat dat betreft dient hij de oppositie in eigen partij nog het meeste te vrezen.

BOLIVIAde guerrillastrijd

Hoewel de militaire autoriteiten blijven volhouden, dat de rebellen - wier sterkte door de president onlangs op 200 à 250 man werd geschat - door voedsel-nood gedwongen spoedig aan het eind van hun latijn zullen zijn, uiten buitenlandse militairen, diplomaten en journalisten zich veel voorzichtiger. Zo toonden in de afgelopen maand Argentijnse militaire deskundigen zich ongerust over de steun, die de rebellen toch nog van de plaatselijke bevolking blijken te ontvangen, schreef de Uruguayse zaakgelastigde in Bolivia over meningsverschillen binnen het Boliviaanse kabinet over de ernst van de situatie, berichtte een Peruviaanse correspondent vanuit Bolivia, dat de regeringstroepen nog nauwelijks andere krijgsgevangenen hadden gemaakt dan van collaboratie met de rebellen verdachte boeren en wist - tenslotte - een Chileense journalist te melden, dat zich onder de guerrilleros zelfs overgelopen regeringssoldaten en werkloze mijnwerkers bevonden.

Zeker is wel, dat zich momenteel in drie verschillende gebieden guerrillagroepen bevinden: één nabij de Rio Grande in het grensgebied van de departementen Chuquisaca en Santa Cruz, één in het Zuidelijke oliegebied rond Camiri (nabij de Argentijnse grens: Nancahuazu!) en één - nog maar pas ontdekt - langs de Rio Paraguay (Puerto Suarez) nabij de Braziliaanse grens. De laatste groep zou - volgens ooggetuigen uit dit gebied - per watervliegtuig worden gefourageerd.

Hoe ongerust de regering zich - alle anders luidende verklaringen ten spijt - maakt over de houding van de bevolking tegenover de rebellen, bleek wel hieruit, dat zij op 8 juni de staat van beleg in het land afkondigde, zogenaamd om subversieve activiteiten van communisten en castroïsten (PRIN, MNR) tegen te gaan; de arrestatie van hun leidslieden werd in het vooruitzicht gesteld. Verder houdt de maatregel o.a. een absoluut demonstratieverbod en de vaststelling van een "avondklok" in.

In feite zou vooral de toegenomen onrust onder de mijnwerkers van Oruro en Huanini aanleiding tot het besluit zijn geweest. De autoriteiten zouden vrezen, dat onder invloed van linkse, met de rebellen sympathiserende vakbondsleiders relletjes en demonstraties zullen toenemen, met de achterliggende bedoeling de regering de handen te binden en de guerrilleros enige adempauze te verschaffen. De mijnwerkers beantwoordden de regeringsmaatregel dezelfde dag nog met een

proteststaking, terwijl zij de dag daarop - samen met studenten - in Oruro demonstreerden tegen de arrestatie van enige van hun aanvoeders.

Hoewel enkele vakbondsleiders in dit gebied recentelijk verklaarden de guerrillastrijd als een middel te zien ter verwezenlijking van hun sociale verlangens, liet het bestuur van de Boliviaanse Mijnwerkersfederatie - kennelijk bevreesd voor de repercussies van een dergelijke stellingname - op 9 juni een officieel communiqué uitgeven, waarin nadrukkelijk werd gesteld, dat het bestuur zich nooit officieel ten gunste van de guerrillabeweging had uitgesproken. Men nam er anderszids ook niet tegen stelling!

Toegegeven moet worden, dat de minder gunstige sociale omstandigheden onder de mijnwerkers (gelijk ook onder de boeren) een belangrijke troefkaart voor de guerrillabeweging is. De regering-BARRIENTOS heeft zich dan ook al gedwongen gezien de mijnwerkers spoedig voorzieningen (loonsverhoging) in het vooruitzicht te stellen.

De vraag is intussen, of de Mijnwerkersfederatie voldoende greep op haar leden heeft om hen van onberaden stappen, buiten de vakbondsleiding om, af te houden. Recente bomaanslagen op mijnkantoren en een "autonomie"-proclamatie van de mijnwerkers van het district Huanini doen wat dat betreft het ergste vrezen. President BARRIENTOS heeft naar aanleiding van het laatste incident al gedreigd met sluiting van de betrokken mijnen en bezetting van het gebied door militairen: een maatregel, die uiteraard geen oplossing van de problemen zou inhouden.

Pogingen van PRIN en MNR om de Christendemocraten voor een gemeenschappelijk oppositiefrent tegen de regering te strikken hadden tot dusver - niettegenstaande de bezwaren van de laatsten tegen de afkondiging van de staat van beleg - geen succes.

DEBRAY

Zonder de indruk te geven op het geval-DEBRAY te doelen, hield president BARRIENTOS eind mei een pleidooi voor wederinvoering van de doodstraf in zijn land.

De zaak tegen DEBRAY en enkele anderen is intussen geopend. Begin juni werd een begin gemaakt met de verhoren. Zoals bekend staan zij terecht voor een militair tribunaal.

Op de GUALLE's interventie ten gunste van DEBRAY heeft president BARRIENTOS vrij fel gereageerd: kwamen voor de GAULLE Frankrijk en de Fransen op de eerste plaats, zo kon hij het de Boliviaanse president niet kwalijk nemen, dat deze in

de eerste plaats aan Bolivia en de Bolivianen dacht. Vooral in legerkringen is men fel op DEBRAY gebeten. Hoewel het - om de tegenstander het propagandistisch voordeel van politiek martelaarschap te ontnemen - wellicht beter ware geweest met zijn uitwijzing te volstaan, zou BARRIENTOS dit na alle publiciteit rond het geval in eigen land nauwelijks meer kunnen "verkopen!"

Inmiddels is ook de moeder van de Britse journalist ROTH naar Bolivia gereisd om - in navolging van "maman" DEBRAY - voor zoonlief te pleiten. ROTH en zijn Argentijnse confrater hebben overigens veel betere kansen dan DEBRAY om met de schrik vrij te komen.

VENEZUELAmaatregelen tegen Cuba

In haar diplomatiek offensief tegen Cuba heeft de regering in Caracas een voorlopig succesje behaald, in zoverre zij de OAS-Raad bereid vond een bijeenkomst van de Ministers van Buitenlandse Zaken te organiseren teneinde zich te beraden op maatregelen tegen Cuba. Zulks betekent intussen nog niet, dat deze hoogwaardigheidsbekleders het onderling ee-twee-drie eens zullen worden over de aard van de tegen CASTRO te ondernemen stappen. Enkele landen zoals Chili, zouden er wel voor voelen om de kwestie ook bij de UNO ter tafel te brengen.

Dit laatste werd overigens aanleiding tot een vrij ernstig conflict in de boezem van de Venezolaanse regering. Naar verluidt zou de Minister van Buitenlandse Zaken (IRIBARREN BORGES) er de voorkeur aan hebben gegeven (bij gebrek aan vertrouwen in de slagvaardigheid van de OAS?) de kwestie van de Cubaanse agressie aan de veiligheidsraad van de Verenigde Naties voor te leggen, terwijl president LEONI - gesteund door de Venezolaanse ambassadeur in Washington - Dr. TEJEDA PARIS - primair of uitsluitend de OAS wilde inschakelen. Vooral het feit, dat Dr. TEJEDA PARIS een OAS-ministersconferentie aankondigde nog voordat zijn Minister zich hierover officieel had uitgesproken, zou spanningen hebben opgeroepen. Eerder deden zich ook al dergelijke moeilijkheden voor, toen dezelfde ambassadeur zich onvoorzichtig uitliet over de wenselijkheid van herstel van de diplomatieke betrekkingen met de Sowjet-Unie (geëstaleerd als "zijn persoonlijke mening"), terwijl de regering in Caracas er nog het zwijgen toedeed of zelfs haar voornemens in die richting ontkende (zie M.O. maart 1967).

IRIBARREN BORGES heeft intussen aangekondigd te zullen aftreden. Het heet nu, dat hij daartoe in februari l.l. al besloot, toen hij in Buenos Aires verbleef ter bijwoning van de 11e consultatieve meeting van de Ministers van Buitenlandse

Zaken van de O.A.S. De bewindsman heeft de daad echter nog niet bij het woord gevoegd.

Men krijgt de indruk, dat de Minister, wiens broer enige tijd geleden door de terroristen werd vermoord, de regeringspolitiek tegenover de rebellen te gematigd en tegenover de Sowjet-Unie te vergevingsgezind vindt.

Laatstelijk werd vernomen, dat de regering-LEONI de Sowjet-Unie benaderde met het verzoek haar invloed te willen aanwenden tot breideling van CASTRO; een rol die de Sowjet-Unie wel niet graag zal vervullen, hoeveel begrip zij in feite ook voor deze démarche zal kunnen opbrengen.

De Venezolaanse Arbeidersfederatie (CTV) - op haar beurt - heeft de havenarbeiders op het continent openlijk opgeroepen tot een boycot van alle schepen met lading van en voor Cuba (zij het enigszins "selectief"), waardoor met name Engeland, Spanje en Frankrijk dreigen te worden getroffen. Een van de eerste positieve reacties hierop was die van de Colombiaanse Arbeidersfederatie (CTC), die tegen de achtergrond van de guerrillastrijd in eigen land blijkbaar veel sympathie voor de Venezolaanse collega's gevoelt.

Op de ILO-conferentie in Genève boekten de Venezolanen wat dit betreft trouwens ook successen; in een door GONZALEZ NAVARRO voorgezeten vergadering van Latijns-Amerikaanse vakbondsafgevaardigden verklaarde men zich solidair met de Venezolaanse boycot-actie en werd de CTV gemachtigd op korte termijn een meeting te organiseren van de presidenten van alle Amerikaanse vakbonden om overleg te plegen over gemeenschappelijke acties tegen CASTRO.

tegenslagen voor de guerrilleros

Heeft de regering-LEONI zich door de houding van de vakbeweging een praktische en morele steun verworven bij haar optreden tegen Cuba, voor CASTRO betekent het - na de gematigde positiekeuze van de Venezolaanse CP - een nieuwe tegenslag: zijn geweldspropaganda boet er opnieuw aan effect door in. De ergernis hierover komt tot uitdrukking in de felheid van de reacties op e.e.a. van de kant van Cubaanse CP en FLN/FALN (BRAVO-groep).

Verbitterd moet CASTRO ook zijn door het offensief, dat de Venezolaanse CP tegen BRAVO c.s. - eerder al geroyeerd - heeft ingezet. Zo werd eind mei een brief van Teodoro PETKOFF aan zijn broer Luben (BRAVO-aanhanger) onderschept, waarin de laatste werd opgeroepen zijn banden met de BRAVO-groep ("een handjevol mannen op de rand van de anarchie") door te snijden. BRAVO zelf werd er in beschuldigd

- 9 -

van "Napoleontisme" en..... verduistering van gelden: van de 150.000 bolivars, die hij in het afgelopen half jaar ontving (de PCV is blijkbaar goed op de hoogte!) bereikten er slechts 25.000 het guerrilla-front.

Een ernstige handicap voor de CASTRO-guerrilleros was ook de arrestatie van de rebellen-leiders Americo MARTIN en Felix LEONET CANALES, toen zij op het punt stonden met een Spaanse bananen-boot het land te verlaten: door een speling van het lot werden zij zelf de "pisang".

De ernst van dit verlies sprak ook uit de oproep, die de Venezolaanse MIR-vertegenwoordiging in Cuba vandaar op 6 juni tot "alle revolutionaire organisaties" richtte om zich in te spannen tot redding van de levens van deze beide "guerrilla majoors". Aangekondigd werd daarenboven, dat BRAVO c.s. de strijd zij aan zij met "alle werkelijk anti-imperialistische sectoren in Venezuela" zouden voortzetten. Als om dit te illustreren gaf radio Havanna op 9 juni d.a.v. een wat oudbakken bloemlezing van guerrilla-activiteiten, die in maart (o.a. in de staten Lara en Portuguesa) plaats vonden.

Volgens geruchten zouden al deze tegenslagen BRAVO zelf ertoe hebben gebracht voor nader overleg weer eens naar CASTRO te reizen.

Door Fidel geuite beschuldigingen, dat de PCV bezig is haar overgebleven guerrilla-eenheden te ontbinden, kunnen wel een kern van waarheid bevatten. Met name het Simon Bolivar-front, opererend in de staten Miranda en Guarico, zou daar de dupe van worden. Van partij-zijde werd dit onlangs impliciet erkend, toen men bekend maakte, dat de PCV dit front (en nog een ander) "operationeel" - ergo: gereed om op te treden, maar in reserve - wilde houden "voor geval van nood" (zie vorig M.O.).

Dat de regering-LEONI de strijd tegen communisten en guerrilleros onder deze omstandigheden niet op de spits wil drijven, maar hun de gelegenheid wil geven taktisch te retireren (en het ontbindingsproces in het communistische kamp zijn eigen werk wil laten doen), zou kunnen blijken uit de betrekkelijk gematigde straffen, die de openbare aanklager onlangs tegen enkele tientallen guerrilla-strijders en terroristen eiste; voor vier hunner, verantwoordelijk voor de moord op de Digepol-funktionaris Alfredo SEIJAS, en daarmee de belangrijkste delinquenten, werd zelfs niet meer dan een vrijheidsstraf van 26 jaar gevraagd. Hun vonnissen zullen mogelijk nog gunstiger luiden.

SEIJAS en IRIBARREN hebben zich mogelijk al in hun graf omgedraaid.....

COLOMBIA

actie tegen de guerrilleros

Voor zover in de voorbije maand militaire suksessen tegen de guerrilleros werden behaald, waren de door ziekte geteisterde ELN-rebellen in het noordoosten des lands daarvan weer het slachtoffer. Eind mei werden een achttiental hunner gevangen genomen, o.w. een broer van ELN-leider VASQUEZ CASTANO, en begin juni weer een drietal.

De sterkte van de ELN-strijders werd door een overgelopen rebel onlangs op nog maar 70 man geschat. Ofschoon deze taxatie aan de magere kant lijkt, is toch wel zeker, dat de Castroistische fourageurs alle zeilen zullen moeten bijzetten, d.w.z. voor snelle aanvoer van wapens, munitie en medicamenten zullen moeten zorgen, willen deze guerrilleros geen roemloos einde vinden.

Dat men nog niet aan overgave denkt, bleek medio juni, toen de José Antonio GALAN-groep in het bergachtige gebied tussen Aguas Blancas en Cruz Roja slaags raakte met regeringstroepen en fel van zich afbeet.

Dat over de Zuidelijk opererende FARC - troetelkind van de Colombiaanse CP - geen nieuws werd vernomen, kan twee dingen betekenen: òf de rebellen zijn hier zeer inactief, òf de militairen markeren hier de pas om eerst elders met de ELN af te rekenen. Indien de FARC zich spontaan rustig houdt, kan dit een nieuwe aanwijzing zijn voor de slechte verstandhouding met de ELN: normaliter mocht men immers verwachten, dat de FARC - ter ondersteuning van de ELN - in het offensief zou zijn gegaan.

Belangrijk nieuws met het oog op de toekomstige coördinatie van de anti-guerrillastrijd kwam uit Bogotá, waar in de loop van mei door 30 officieren uit 16 OAS-landen een conferentie werd gehouden, die aan dit onderwerp was gewijd. Men besprak er de vele facetten van het guerrillavraagstuk, zoals het probleem van de vaak nog door de plaatselijke boerenbevolking aan de guerrilleros verleende steun.

Besloten werd een opleidingsschool van het Colombiaanse leger, waar al tweemaal internationale cursussen over de guerrilla-oorlogvoering werden gegeven, op dit punt een permanente taak te geven. Het wordt een internationaal trainingscentrum voor de anti-guerrilla oorlogvoering, waaraan periodiek officieren en onderofficieren uit Latijns Amerikaanse landen zullen kunnen deelnemen.

Zo wordt op "werkniveau" toch een wezenlijke bijdrage geleverd aan de militaire coördinatie in Latijns-Amerika, waar men op "supranationaal" niveau tot dusver

niet aan toe kon komen.

Een eerste officiële communistische reactie op het in Bogotá genomen besluit, kwam van Diego MONTANA CUELLAS, lid van het CC van de Colombiaanse CP. In de bekende communistische trant "oorzaak" en gevolg" verwisselend, verklaarde deze op 3 juni j.l. in Parijs: "Dit (d.w.z. de coördinatie van de anti-guerrillastrijd) dwingt het volk en de revolutionaire bewegingen te antwoorden met een even internationale strategie en - in het concrete geval van Latijns-Amerika - met een continentale strategie.

DOMINIKAANSE REPUBLIEK

BALAGUER en de P.R.D.

BALAGUER's besluit om een commissie van onderzoek naar de gang van zaken in het politieapparaat in te stellen, kon aanvankelijk geen verandering brengen in de PRD-decisie om haar afvaardiging uit het Congres terug te trekken. De PRD wilde daarmee protesteren tegen de eenzijdigheid, waarmee de politie haars inziens het opsporingswerk verrichtte: de daders van aanslagen op PRD'ers (en in het algemeen: op constitutionalisten) werden nooit gevonden, wapens werden steeds alléén in het bezit van constitutionalisten aangetroffen. Illustratief voor het officiële meten met twee maten was in PRD-ogen ook de terugkeer in de D.R. (op 16 mei) van de Trujillist "Generaal" Anselmo PAULINO ALVAREZ, eens hoofd van de politie(!) en TRUJILLO's tweede man, vanwege zijn loerende blik en zijn ene glazen oog bij het publiek algemeen bekend onder de bijnaam "el ojo mágico". Een (schrale) troost voor de anti-Trujillisten is intussen, dat PAULINO's "bloedbroeder", TRUJILLO's huiveringwekkende intelligence-chef ABBES GARCIA nooit meer naar de D.R. kan terugkeren: hij werd in het kader van de jorgste zuiveringen in Haiti door "geestverwanten" om het leven gebracht.

Kort nadat BALAGUER's partij, de Partido Reformista (PR), de negatieve houding van de PRD nog scherp had gelaakt, hield de president zelf - gesterkt door een persoonlijk gesprek met PRD-leiders - in een rede voor de pers een warm pleidooi voor "nationale verzoening", daarbij de tolerantie van zijn eigen regiem ("om alle politieke tendenties te absorberen") ten voorbeeld stellend. Waar BALAGUER zich blijkbaar niet veroorloven kan daarbij de Trujillisten buiten beschouwing te laten, legt deze belijdenis onbedoeld tevens de vinger

- 12 -

op de wonde van het regiem: zijn gebrek aan eigen karakter.

Misschien was het niet toevallig, dat dezelfde dag het bericht werd vrijgegeven, dat de regering in Santo Domingo van de Spaanse autoriteiten had vernomen, dat ^{de} enige maanden geleden - na arrestatie en vrijlating - spoorloos verdwenen jurist, journalist en MPD-leider Guido GIL DIAZ (zie M.O. feb.'67) niet het zoveelste slachtoffer was geworden van Dominikaanse terreur, maar was uitgeweken naar Cuba en daar nu gastvrijheid genoot.

Mogelijk heeft BALAGUER op het moment van zijn rede ook al geweten van de eveneens op die dag bekend gemaakte mutaties in de leiding van de PRD, die illustreerden, dat de meer gematigde figuren in die partij bezig waren veld te winnen. Er werden 5 nieuwe secretarissen benoemd, o.w. Dr. Virgilio MAINARDI REYNA, die de titel van "assistent" secretaris-generaal kreeg en de officiële secretaris-generaal, José Francisco PEÑA GOMEZ, gedurende diens reis door Europa zal vervangen. MAINARDI vooral geldt als een zeer gematigde figuur; zulks in tegenstelling tot PEÑA, wiens trip naar het kille avondland volgens sommige waarnemers tevens tot afkoeling in politieke zin bedoeld zou zijn.

Blijkbaar onder het motto "een nieuwe lente, een nieuw geluid", besloot de PRD-leiding tevens de plaatsen in de oppositiebanken weer te gaan innemen. PEÑA zelf moest spitsroeden lopen, toen hem bij zijn vertrek naar Europa om inlichtingen over de PRD-politiek werd gevraagd. Waarschijnlijk meer als partijfunktionaris dan als persoon antwoordde hij toen, dat de huidige regering misschien in staat zou zijn een democratisch klimaat in het land te scheppen. Dit deed de Dominikaanse CP niet alleen concluderen, dat de PRD-leiding naar rechts was afgeslagen, maar ontlokte haar tevens de bittere reactie, dat PEÑA's uitlating "de meest opportunistische" in de politieke geschiedenis van zijn partij was.

Behalve voor de communisten moet de koersverandering van de PRD een bittere pil zijn voor haar "agitator-buitenland" Juan BOSCH. Aan PEÑA zal wellicht ook de minder prettige taak zijn toebedeeld de heetgebakerde oud-president tot rede te brengen.

BALAGUER's sukses bestaat intussen vooral hierin, dat hij het gevaar van politieke frontvorming tussen centrum, links en ultra-links voorlopig heeft bezworen. Hij zal dit sukses nu moeten trachten te consolideren.

CUBAOLAS en OSPAAAL achter CASTRO

CASTRO's Latijns Amerikaanse en intercontinentale solidariteitsorganisaties, de O.L.A.S. en de O.S.P.A.A.A.L., hebben zich - hun naam getrouw - vierkant gesteld achter Havanna's agressieve reactie op de Venezolaanse beschuldigingen aan haar adres. Van de nood een deugd makend en speculerend op de ook buiten het Castroïstische milieu (in niet-fidelistische communistische kringen bijvoorbeeld) nog levende sympathie voor de Cubaanse revolutie, pochte de OLAS, dat de Latijns Amerikaanse volkeren geen interventie zullen accepteren en "de gelederen zullen sluiten om de agressie, die de Cubaanse revolutie bedreigt, een halt toe te roepen". Daarbij werd het zo voorgesteld, dat de regering LEONI het incident van Machurucuto op instigatie van Washington aangrijpt om een continentaal tegen-offensief tegen Cuba en de guerrillabeweging in verschillende landen (Guatemala, Venezuela, Colombia, Bolivia en Brazilië: het laatste als nieuwe aanwinst!) op touw te zetten. Aangetekend zij hierbij, dat Havanna aldus de door de Colombiaanse partijleider verstoorde orde van "oorzaak en gevolg" weer tot haar juiste verhoudingen terugbrengt.

Verschillende OSPAAAL-leiders verklankten CASTRO's ongewijzigde intenties door te zeggen, dat zij er niet aan twijfelden of het Cubaanse volk zou voortgaan "revolutionairen te ondersteunen, die waar ook ter werled voor hun bevrijding strijden". Het uitvoerend secretariaat van dezelfde organisatie onderstreepte deze "vizie" in een op 31 mei - ter gelegenheid van zijn eerste verjaardag - uitgegeven verklaring door aan te kondigen, dat het "zijn inspanningen en activiteiten ter militante ondersteuning van alle nationale bevrijdingsbewegingen, die thans in de strijd zijn gewikkeld, zal verdubbelen".

Een kwalijk detail vormt in dit verband - indien juist - het verhaal, dat de Cubaanse tweede luitenant Manuel GIL CASTELLANOS (een van de bij Machurucuto gevangen genomen guerrilleros) tijdens een verhoor door de SIFA, de inlichtingendienst van het Venezolaanse leger, zou hebben verteld. Dit kwam hier op neer, dat CASTRO al het mogelijke zal doen om van Venezuela's buurland Guyana - via een overwinning van Cheddi JAGAN bij de verkiezingen van 1969 - een tweede "socialistische" staat op het Latijns Amerikaanse continent te maken. JAGAN's nederlaag in 1964 zou volgens dezelfde zegsman te wijten zijn geweest aan het feit, dat CASTRO hem - zijn invloed overschattend - onvoldoende financiële steun had verleend. Ter bespreking en voorbereiding van de "overname" in 1969 werd JAGAN binnenkort in Cuba verwacht.

de solidariteitsconferentie van Havanna

Het is wel zeker, dat de van 28 juli tot 5 augustus a.s. in Cuba's hoofdstad te houden "solidariteitsconferentie" - de eerste sedert de oprichting van de OLAS op 16 januari 1966 - het politieke initiatief van Venezuela en het militaire van Colombia om tot gecoördineerde actie tegen CASTRO te komen zal aangrijpen om zo mogelijk een nog hechtere eenheid van actie in de continentale guerrillastrijd te realiseren dan men zich al voorgenomen had.

Radio Havanna propageerde de O.L.A.S. medio juni trouwens reeds als "het fundamentele middel" van de revolutionaire bewegingen in Latijns Amerika "om de nationale bevrijdingsstrijd tot ontwikkeling te brengen".

Kan de a.s. conferentie wat dit betreft dus weinig verrassingen meer opleveren, wat de vormgeving van de "solidariteit" in politieke zowel als militaire zin aangaat kan CASTRO zeker nog wèl voor pikante bijzonderheden zorgen.

Men moet in dit verband rekening houden met de instelling van een soort "generale staf" voor de "hemisferische" guerrillabeweging en met een betere organisatorische vormgeving van de OLAS als Castroistische "Internationale". Tot dusver was het enige permanente bestuursorgaan het Algemeen Secretariaat, welke post wordt bekleed door Haydee SANTAMARIA, de vertegenwoordiger van het Cubaanse, bij de OLAS aangesloten "nationale comité". Daarnaevens kende men tot dusver een "organisatie-comité", waarin behalve Cuba ook Brazilië, Peru, Uruguay en Venezuela representanten hadden. Dit comité kanaliseerde zijn activiteit niet via een secretariaat, maar door tussenkomst van "werkgroepen", die incidenteel en ter verrichting van beperkte taken in het leven werden geroepen. Het organisatiecomité pleegt wekelijks bijeen te komen om het werk van de groepen te beoordelen en de door deze groepen genomen besluiten zo nodig te amendere ren. Het organisatie-comité pleegt zijn besluiten - zeker in belangrijke zaken - op basis van "unanimiteit" te nemen. Wellicht is dit ook al een aanwijzing voor de wijze, waarop de OLAS - "nieuwe stijl" tot besluitvorming zal komen.

HAITI

"Papa Doc" in het nauw

Een van CASTRO's in het vorige M.O. gememoreerde hartewensen: "een tweede revolutie op Haiti" lijkt bijna in vervulling te zijn gegaan: naar vrij laat bleek, heeft president-voor-het-leven François DUVALIER (ook bekend als "Papa Doc") in de loop van april en mei namelijk het hoofd moeten bieden aan een ernstige paleisrevolte:

"Belanghebbenden" zouden hierbij de schoonzons van DUVALIER, de Minister voor Toerisme Luc Albert FOUCARD en Kolonel Max DOMINIQUE zijn, die - na tien jaar - de tijd blijkbaar rijp achtten elkaar "Papa's" troon te betwisten.

De eerste aanwijzing voor een tegen DUVALIER gericht complot zou een bomaanslag (in april al) in het Internationaal Casino in Port au Prince zijn geweest, waar toen een groep "Tonton Macoutes" (DUVALIER's gestapo) de verjaardag vierden van de uitroeping van 's presidenten zwarte standaard tot nationale vlag. Naar verluidt had de bomaanslag gevolgd moeten worden door een moordaanslag op de president: deze werd echter nog juist voorkomen.

Dat de mislukking van het complot gevolgd zou worden door arrestaties en zuiveringen - lag - zeker hier - voor de hand. Om te beginnen werden verschillende topofficials wegens hun tekortkomingen ontslagen. Onder hen bevonden zich de Minister van Binnenlandse Zaken Jean JULME en de gedeputeerde Pierre GIORDANI, hoofd van de "Tonton Macoutes". Verder werden direkt al - hetzij om de schrik erin te brengen, hetzij omdat zij werkelijk schuldig waren - een negentiental officieren in een van de militaire forten terechtgesteld:

DUVALIER zelf - het zekere kennelijk voor het onzekere nemend - zou over het executiepeloton het commando hebben gevoerd. Op 25 mei zouden deze executies zijn gevolgd door een fusillade van 22 politieke gevangenen.

Uit vrees voor nog meer arrestaties op bevel van de wraakzuchtige president verliet een stroom vluchtelingen inmiddels het land: behalve de Dominikaanse Republiek kregen de Bahama's daarvan hun deel. De autoriteiten in Nassau - reeds wwaar belast door de 15.000 Haitianen, die er in het verleden een toevlucht zochten - doen thans al het mogelijke deze stroom af te dammen.

Een zestigtal Haitianen - o.w. hoge legerofficieren en regeringsfunctionarissen, meest persoonlijke vijanden van de president - zocht tot grote woede van de laatste een goed heenkomen op buitenlandse ambassades in Port-au-Prince, vnl. die van Brazilië (44) en Panama.

Deze gang van zaken liep intussen uit op een diplomatiek incident, toen de Haitiaanse regering de Braziliaanse ambassade om uitlevering van drie der asyl-vragers verzocht en men zulks vandeze zijde weigerde. Ter bespreking van de kwestie werd de Braziliaanse zaakgelastigde begin juni naar Rio de Janeiro ontboden. Daar de regering-DUVALIER evenwel reeds bleek te overwegen hem tot "persona non grata" te verklaren, koos de Braziliaanse regering - om de zaak niet verder op de spits te drijven - eieren voor haar geld en kondigde zij vervanging van de diplomaat aan; hij was op het punt van asyl-verschaffing trouwens al eerder een "rots der struikeling" voor DUVALIER gebleken.

Indien de twist tussen de beide schoonzoons inderdaad de basis van de jongste aanslagen is geweest, dan zou het recente vertrek van kolonel Max DOMINIQUE op een voorlopige overwinning van Luc Albert FOUCARD kunnen duiden. Samen met zijn vrouw en zijn schoonmoeder (DUVALIER's echtgenote derhalve) reisde hij eind juni via New York en Parijs naar Genève, hetzij om de "bui" te laten overdrijven, hetzij om nooit meer in Haiti terug te keren.

Waar armoede, honger, werkloosheid en terreur in Haiti het revolutiegevaar doentoenemen en waar ook DUVALIER's gezondheidstoestand en leeftijd hem geen veel langere regeerperiode zullen toestaan, is hij misschien nog het beste te vergelijken met een zowel redeloze als radeloze kapitein op een langzaam maar zeker zinkend schip, dat - ten bewijze daarvan - door de ratten trouwens al wordt verlaten.

Men kan slechts hopen, dat het schip - om bij dit beeld te blijven - nog tijdig en door de juiste maatschappij zal worden geborgen.

BRAZILIE

maatregelen tegen rebellen

Leonel BRIZOLA, man achter de schermen van de pas opgerolde verzetsgroep en balling in Uruguay, zal samen met 17 lotgenoten moeten terechtstaan voor een militair tribunaal wegens schending van de wet op de nationale veiligheid. BRIZOLA zal - uiteraard bij verstek - wellicht tot de hoogste straf worden veroordeeld.

De al of niet met de civiele rebellie in verband staande zuiveringen in legerkringen - de vorige maal reeds gesignaleerd - gaan voort. Momenteel blijkt de regering het vooral gemunt te hebben op officieren, die aan de mislukte PRESTES-revolutie van 1935 deelnamen, tot 1960 (Cuba) de enige serieuze revolutiepoging van communistische zijde, die Latijns Amerika ooit meemaakte.

Hoewel voor het bestaan van guerrilla-activiteit op enige schaal geen aanwijzingen meer werden ontvangen, is alle terrorisme nog niet van de baan. Dat ondervond ook de Amerikaanse "Information Service" in Belem (in de noordelijke staat Para), toen terroristen haar gebouw grotendeels vernielden uit protest tegen de plannen tot Braziliaans-Amerikaanse samenwerking op het gebied van de onderwijsvernieuwing.

Dat de regering overigens niet van zins is zich door toekomstige guerrilla-activiteiten te laten verrassen - maar dieevenmin voor onmogelijk houdt - zou hieruit kunnen blijken, dat het leger sinds kort ook "anti-guerrillamaneuvres" houdt. Wat het buitenland (Venezuela) op dit gebied - door de nood gedwongen - verricht, werkt blijkbaar aanstekelijk.

studentenonrust

De onrust onder de studenten van verschillende universiteiten, de vorige maand al tot uitdrukking gekomen in ernstige botsingen met de politie, duurt voort. Amerikaanse adviezen op het gebied van de onderwijsvernieuwing blijken in dit milieu wel als een onverteerbaar brok "inbreuk op de culturele autonomie" te worden gevoeld. De studenten van Rio Grande do Sul brachten hun gedachten op dit punt tenminste in deze geest onder woorden in een aan de Minister van Onderwijs gerichte nota.

Ook de afgelopen maand deed zich weer het bekende beeld voor, dat het politieoptreden tegen de studenten het motief werd voor nieuwe demonstraties: zo bv. eind mei in Rio de Janeiro en begin juni in Belo Horizonte.

- 18 -

De regering houdt de teugels niettemin strak, omdat zij vreest, dat linkse elementen - speculerend op in brede studentenkringen levend anti-Amerikanisme - de leiding van het studentenverzet aan zich zullen trekken en tot verdere ongeregeldheden zullen aanzetten.

Het volhouden van de studenten wordt anderzijds ook verklaard door het vermoeden, dat binnen de regering zelf geen eenstemmigheid heerst over de onderwijs-politiek.

communistiche stemmen

Al heeft Brazilië momenteel dan geen noemenswaardige rebellenbeweging, dit wil niet zeggen, dat alle Braziliaanse communisten het blijvend zonder dit "status-symbool" zouden willen stellen. Een geschil hierover in de boezem van de officiële CP heeft er zelfs al toe geleid, dat Carlos MARINGHELLA - secretaris van het Uitvoerend Comité van de partij in de staat Sao Paolo - er het bijltje bij heeft neergelegd. Het rapport, dat het Uitvoerend Comité hierover uitbracht aan het Centraal Comité, zou onthullen, dat MARINGHELLA het onmogelijk acht "de dictatuur" (i.c. het huidige Braziliaanse regiem) langs electorale weg omver te werpen. De enige uitweg voor Brazilië zou z.i. die van de gewapende opstand zijn. MARINGHELLA keert zich aldus tegen de door de centrale partijleiding voorgestane vorming van een "breed front" volgens LACERDA-recept.

MARINGHELLA's rebellie daargelaten, moet worden geconstateerd, dat de officiële partijpolitiek in deze tot een fata morgana dreigt te verworden vanwege de geringe praktische levenskansen van dit breed front. Immers: oud-president KUBITSCHK distancieert zich nog steeds van LACERDA, ex-collega QUADROS heeft zich positief tegenover het huidige bewind opgesteld, GOULART's houding is nog steeds onduidelijk en LACERDA zelf heeft recentelijk laten weten maar verder af te zien van de vorming van een derde partij.

Het meest verheugd over MARINGHELLA's dissidentie, ook al omdat deze zou kunnen wijzen op het bestaan van een pro-Peking of een pro-Havanna fractie binnen de Braziliaanse CP, zal de minuscule, ca. 1000 leden tellende pro-Chinese CP van Brazilië wel zijn geweest.

Radio Peking maakte medio juni nog gewag van een verklaring van haar Braziliaanse filiaal, waarin de andere (Moskoufiele) CP om haar revisionisme werd gegispt en de "proletarische culturele revolutie" werd afgeschilderd als 'een gevorderd stadium van de socialistische revolutie'!

CHILI

duikboot wekt onrust

Voor de noord-Chileense kust is in de loop van mei weer een vreemde duikboot gesignaleerd, en zelfs gefotografeerd.

Zoals verwacht mocht worden heeft dit (intussen van officiële zijde bevestigde) bericht opnieuw voedsel gegeven aan al eens eerder geuite vermoedens omtrent fouragering van Latijns-Amerikaanse CASTRO-guerrilleros van overzee en omtrent het vervoer van wapens langs noord-Chileense sluiptwegen naar Bolivia. In verband hiermee zouden leger- en luchtmacht thans in noordelijk Chili opsporingswerk verrichten en zou de politie in dit gebied zoeken naar een vijftal figuren van onbekende nationaliteit, verdacht van banden met de Boliviaanse guerrilla-beweging.

Mochten de fidelisten het in hun hoofd halen in Chili zelf een guerrillafront te openen, dan zullen zij o.m. stuiten op de hindernis van een in efficiency sterk vooruitgegaan intelligence- en contra-spionageapparaat, dat - als men de linkse pers mag geloven - in de loop van het jaar met hulp van Franse "Sureté" - en Amerikaanse CIA-deskundigen op moderne leest is geschoeid, met de kennelijke bedoeling eventuele voorbereiding tot subversiviteit tijdig te kunnen onderkennen en neutraliseren.

"taktische communisten"

Hoewel gewapend verzet in Chili - naar de geldende maatstaven - eerder van de Castroïstische links-socialisten (zie M.O. no.5) dan van de kant van de communisten te verwachten zou zijn, hebben de laatsten toch weer voor enige verbazing gezorgd door zich in een gemeenschappelijk met de CP van Uruguay uitgegeven verklaring solidair te betuigen met de Cubaanse revolutie en in het bijzonder met de Boliviaanse guerrilleros. Dit document was het resultaat van overleg, dat op 25 mei in Santiago de Chile plaats vond tussen Rodney ARISMENDI (eerste secretaris van de CP Uruguay) en officials van de Chileense CP o.l.v. haar secretaris-generaal Luis CORBALAN. ARISMENDI sprak zich begin juni in eigen huis in gelijke geest uit, toen hij de gewapende strijd in landen als Colombia en Bolivia "de proloog tot de socialistische revolutie" noemde.

Dat beide partijen elkaar in de genoemde verklaring zo vlot vonden, is op zichzelf niet zo verwonderlijk. In meer dan één opzicht zijn zij immers aan elkaar verwant en gelijksoortige problemen houden haar aandacht gevangen: zo behoren zij beide tot de door het bezit van een legale status bevoorrechte partijen op dit continent, staan zij beide als moskoufiel te boek en werken zij beide

samen met links-socialistische o.q. ultra-nationalistische - en in elk geval Castroistische - andere partijen.

Willen zij zich tegenover de propagandistische druk van deze radicale partijen en haar aanhang handhaven, dan moeten ^{zij} bewijzen - hoewel "reçu" bij de eigen regering en bij die in Moskou - toch uit het ware revolutionaire hout gesneden te zijn.

Dit in aanmerking nemend, zal men de gemeenschappelijke verklaring wel vooral als een tactisch gebaar moeten zien.

Daarnaast mag men echter niet vergeten, dat ook de Moskoufiele communisten wel zoveel "maatgevoel" hebben, dat zij - bij alle kritiek op CASTRO en diens revolutionair dogmatisme - toch nooit zullen dulden, dat Washington en Caracas (al of niet via de OAS) de Cubaanse revolutie als zodanig in gevaar brengen: in politiek opzicht zal de klok huns inziens niet teruggezet kunnen worden. Vooral de Amerikaanse assistentie bij de bestrijding van het links-extremisme in de Dominikaanse Republiek, Venezuela en Bolivia is voor deze communisten - hypernationalistisch als zij veelal toch ook zijn - een haast onduldbare zaak, welke kritiek zij overigens op de profeten van het geweld mogen hebben.

FREI's appèl

De rede, die president FREI op 23 mei hield ter toelichting van zijn sociaal-economische politiek en waarin hij het volk - over de hoofden van de beide huizen van het congres heen - in naam van het land geëmotioneerd opriep hem te helpen zijn "plan ter overwinning van de armoede", zijn "revolutie in vrijheid" uit te voeren, heeft op vriend en vijand zeker indruk gemaakt, al zal die bij de laatste wel snel vervagen.

De communisten en socialisten, op wie FREI hier natuurlijk in de eerste plaats doelde, hebben al laconiek laten weten diè projekten te zullen blijven steunen, die met de algemene lijn van deze partijen overeenstemmen, doch tegelijkertijd verklaard, dat FREI's plannen huns inziens in het algemeen toch een (verwerpelijke) kapitalistische oplossing van de problemen beogen.

Dit neemt niet weg, dat de communistische senator Carlos CONTRERAS bereid was te erkennen, dat de regering-FREI inderdaad "enige positieve plannen" tot uitvoering had gebracht.

De oppositie blijkt echter ^{niet} van zins te zijn zich om wille van FREI's beroep op haar nationale eergevoel de vrijheid van handelen ten opzichte van het gehele plannen-pakket van president te laten ontnemen.

Hoewel de Christen-democraten FREI blijven steunen, zijn zij er niet zeker van, of deze bij de toenemende oppositie in de Senaat - waar de socialisten hun invloed via tussentijdse verkiezingen voor senaatszetels op 11 juni nog zagen groeien - zijn functie zal willen blijven vervullen, zijn spreekwoordelijke vasthoudendheid ten spijt, Ook het aanleunen van de Radicale Partij bij de FRAP (het socialistisch-communistisch front) in de laatste weken en de toenemende oppositie van linkse elementen in zijn eigen partij zijn voor de president ongetwijfeld sterk ontmoedigende factoren.

In elk geval wordt aan een eventuele presidentiele herverkiezing van FREI steeds meer getwijfeld. Verwacht wordt, dat de linkervleugel van zijn partij op de in de loop van dit jaar te houden conventie met een progressievere kandidaat op de proppen zal komen, ook al om socialisten, communisten en radicalen bij de normaliter in 1970 te houden verkiezingen voor het presidentschap de wind uit de zeilen te nemen. Overigens worden nu als mogelijke Christelijk-democratische kandidaten voor de hoogste landsfunctie al genoemd: de huidige Chileense ambassadeur in Washington, Radomiro TOMIC en de huidige Minister van Binnenlandse Zaken, Bernardo LEIGHTON. Geruchten willen, dat TOMIC - daarop vooruitlopend - binnenkort naar zijn land zal terugkeren om er de leiding van de partij op zich te nemen.

ARGENTINIË

subversieve activiteit

Uruguay blijkt niet alleen "safe house" te zijn bij de voorbereiding van in Brazilië te plegen subversieve activiteiten (BRIZOLA?), maar ook startpunt van tegen Argentinië en andere omliggende landen gerichte handelingen. Werd de vorige maal al melding gemaakt van de ontdekking van een smokkelcomplot in Argentinië, in de loop van mei werd - in samenhang daarmee? - door de politie wederom een goede slag geslagen, toen zij een bende oprolde, die als "distributiekantoor" voor in Uruguay vervaardigde valse obligaties, reischèques, bankbiljetten en paspoorten fungeerde ten dienste van de Castroïstische guerrillabeweging op het continent. Gearresteerd werden Ramon ZAVALA, Pedro VALMADA en Juan Carlos TROSSOLINO. De eerste bleek de (on)gelukkige bezitter te zijn van geld en waardepapieren tot een bedrag van 60 miljoen pesos, de laatste herbergde behalve een voorraadje wapens: 120 "Paraguayaanse" en "Spaanse" paspoorten en Argentijnse registratiekaarten alsmede een lijst met de namen van figuren, die Argentinië illegaal moesten worden binnengesluisd en tot taak zouden hebben (hier?) Venezolaanse en Boliviaanse guerrilleros te trainen.

Een tweede/^{goede}greep - uitvloeisel van de vorige? - deed de regering begin juni in het centrale, bergachtige en industriële departement Cordoba, waar een links-extremistische organisatie de lancering van een Argentijnse guerrilla-beweging voorbereidde. Ook hier bleek men geen geldgebrek te hebben: men beschikte reeds over een al dan niet vals startkapitaal van 500 miljoen pesos. De politie ontdekte verder een arsenaal van in de Sowjet-Unie, Tsjechoslowakije en China gefabriceerde wapens, handboeken voor guerrillatraining en kaarten van waterkrachtstations en andere kwetsbare punten. Als gevolg van deze ontdekking zouden onder meer enige als pro-Chinees bekend staande communisten zijn gearresteerd.

De guerrillabeweging-in spē had geheel Argentinië moeten omvatten; haar stormcentra zouden zich evenwel in Cordoba en in de meer noordelijk gelegen, aan Bolivia grenzende provincie Tucuman gaan bevinden. Voor een van Bolivia naar de Tucuman-provincie overslaande brand toonden de Argentijnse autoriteiten zich overigens al eerder bevreesd (zie vorig M.O.).

Ter ontlasting van de Boliviaanse guerrilleros en ter doorkruising van Argentijnse plannen tot militaire steunverlening aan de Boliviaanse regering zou CASTRO een nieuw guerrilla-front in Noord-Argentinië uiteraard goed hebben kunnen gebruiken. Die vlieger gaat nu dus niet meer op.

Ook in het westelijke buurland Paraguay, waar op de guerrillamarkt al geruime tijd weinig omgaat, begint men zich nu toch ongerust te maken. Naar verluidt heeft men van die kant op hoog militair niveau het initiatief genomen tot besprekingen met Argentijnse militaire autoriteiten over de mogelijkheid van ge-coördineerde anti-guerrillamaatregelen. President STROESSNER zou hiertoe persoonlijk bepaalde suggesties hebben gedaan. Waarschijnlijk zal hij in Buenos Aires willige oren vinden: Argentinië heeft immers al meermalen op de noodzaak van inter-Amerikaanse activiteiten op dit punt gewezen. Primair ziet de Argentijnse regering hier een taak weggelegd voor de O.A.S.

Met haar nieuwe wet tegen het communisme in de hand houdt de regering intussen ook het doen en laten van studenten- en vakbeweging (Tucuman!) nauwlettend in het oog: zij wil zich van die zijde niet voor verrassingen laten plaats. Haar bemoeiingen met vakbondsangelegenheden gaan zelfs zover, dat zij bepaalde actieprogramma's van de vakbeweging tegen de economische politiek van de regering (o.m. waar die gericht is op dénationalisatie) zonder meer buiten de wet stelt en aan het Algemeen Vakverbond (CGT) leiders opdringt, die het bewind goed gezind zijn. Met deze dwangmaatregelen - onpopulair en ondemocratisch als

- 23 -

ze zijn - zou de regering het door haar beoogde doel (handhaving van openbare orde en rust) wel eens voorbij kunnen schieten.

PERU

hervatting guerrilla-activiteit

Hoewel het Peruviaanse leger de communistische guerrillabeweging in de loop van 1965 geheel onder de duim kreeg, werden enkele van haar leiders, o.w. Elio PORTOCARRERO en Gonzalo FERNANDEZ GASCO, nooit gepakt. Wellicht spelen deze heren nu weer een rol in de pas van start gegane guerrilla-groepering, die haar operatieterrein in het bergachtige gebied langs de grens met Ecuador - tussen de Rio Piura en de Rio Santiago - heeft gekozen.

Bergtroepen van het Peruviaanse leger zouden reeds op onderzoek zijn uitgetrokken. Verondersteld wordt, dat het hier gaat om hergroepering van restanten van vroegere guerrilla-eenheden, versterkt met vers bloed uit Colombia, Venezuela en Cuba.

Officiële kringen hebben nog weinig commentaar op deze voor haar ongetwijfeld verontrustende ontdekking gegeven. Met de voor de Chileense kust ontdekte duikboot is e.e.a. in elk geval nog niet in verband gebracht.

Opvallend in het licht van het voorgaande was, dat eind mei in de Zuidoostelijk gelegen stad Cuzco de (voormalige) guerrillaleider Enrique AMAYA QUINTANA werd gearresteerd. In 1965 was hij plaatsvervanger van de bekende, toen gedode rebellenleider de la PUENTE UCEDA. Het is niet duidelijk, of deze aanhouding betekent, dat ook in het zuidoosten des lands - in de aan Bolivia grenzende departementen - weer guerrillastrijd op komst is. Aan CASTRO zal het in elk geval niet liggen.....

BRITSE WINDEILANDEN

Anguilla en St Kitts

De in het vorige verslag besproken mei-revolte van 6000 "Anguillians" leek aanvankelijk tot rust gekomen in de vorming van een 15 man tellend "vredescomité", dat het tot zijn eerste taak rekende met de regering-BRADSHAW op St. Kitts te onderhandelen over een geweldloze maar eervolle oplossing voor de hangende vraagstukken. De daad bij het woord voegend, zond het comité eind mei een delegatie - waarvan o.a. twee geestelijken deel uitmaakten - naar het "hoofdeiland". Los daarvan deed Anguilla's parlementslid Peter ADAMS nog

- 24 -

een "eenmanspoging" om tot onderhandelingen te geraken.

De regering bleek evenwel niet tot praten over de Anguilliaanse verlangens bereid alvorens de orde zou zijn hersteld, d.w.z. al eer Anguilla zich weer aan het gezag op St. Kitts zou hebben onderworpen.

Deze houding deed het sluimerende revolutionaire vuur van de opstandige eilandbewoners weer ontvlammen en bracht de meest agressieven ertoe in de nacht van 10 op 11 juni - aangevoerd en aangevuurd door de inmiddels wel bekende WEBSTER - een meer symbolische dan serieuze invasie op St. Kitts te plegen. Niettemin ging het er heet toe, inzoverre het gouvernementsgebouw van Basseterre en enkele woningen in brand werden gestoken en aanvallen (vergeefs uiteraard) werden gedaan op het politiebureau, het hoofdkwartier van de "defence force" en op het radiostation.

Van de inwoners van St. Kitts, die gemene zaak met de aanvallers hadden gemaakt of van sympathie met hen werden verdacht, werden er een negentiental gearresteerd, sommigen uitgewezen, terwijl enkelen - o.w. drie Amerikanen, afkomstig van St. Thomas - een tijdelijk heenkomen zochten op het eiland St. Eustatius. Premier BRADSHAW accentueerde in een op 13 juni gehouden radiorede over het gebeurde vooral de aanwezigheid van Amerikanen en Amerikaanse wapens.

Hadden de "Anguillians" in militair opzicht weinig sukses, zij waren er zeker in geslaagd de aandacht van de wereldopinie - de pers was er als de kippen bij! - op hun problemen te vestigen.

De eilandbewoners hebben zich inmiddels onafhankelijk verklaard en zijn handtekeningen aan het verzamelen onder een petitie, waarin afscheiding van St. Kitts (60.000 inwoners) en Nevis (14.000 inwoners) en directe associatie met Groot-Brittannië, Canada of de Verenigde Staten wordt gevraagd.

De tot dusver "neutrale" houding van de Britten kunnen de rebellen maar weinig waarderen: huns inziens zouden de oude meesters tot een gesprek bereid moeten zijn, nu - in het licht van de onafhankelijkheidsverklaring - het argument "binnenlandse aangelegenheid" geen opgeld meer kan doen. De aangewezen man hiertoe achten sommigen de op het eiland St. Lucia (een kleine 200 km van daar) verblijvende waarnemend Hoge Commissaris voor Brits West Indië.

De Anguillianen hebben inmiddels al erkenning van hun "republiek" - een van de kleinste ter wereld - gevraagd aan Mexico, de Dominikaanse Republiek, Haiti en Jamaica. Formeel hebben zij hun onafhankelijkheidsverklaring evenwel nog niet gepubliceerd. Volgens een lid van het regeringscomité wordt die thans opgesteld door "bevriende" deskundigen op een ander eiland in het Caraïbische gebied.

De 56-jarige onderwijzer Peter ADAMS fungeert momenteel als president van de miniatuur-staat. Hij stelde de van wapensmokkel verdachte Ronald WEBSTER (eertijds soldaat in het Britse leger) aan tot Minister van Defensie en Emile GUMBS tot Minister van Financiën.

WEBSTER heeft een legertje georganiseerd van 40 "vaste krachten" en 200 vrijwilligers, beschikkend over karabijnen, geweren, 4 mitrailleurs (volgens WEBSTER) en over "genoeg munitie". Het is niet duidelijk, hoe men aan de wapens is gekomen (afgezien dan van die, welke men de oude politiebezetting ontnam); "van vrienden", is het enige, dat men tot dusver wilde loslaten. Het eilandje, dat van een beetje landbouw, veeteelt en visvangst leeft, zal zich zelfstandig niet op de been kunnen houden; geschat wordt, dat het maandelijks rond 20.000 dollar behoeft om het openbare leven (w.o. het door ca. 2000 kinderen gevolgde onderwijs) gaande te houden. GUMBS heeft al een belastingstelsel ontworpen om de eerste nood het hoofd te kunnen bieden.

De "regering" van Anguilla wacht thans met spanning op de daden van St. Kitts. Peter ADAMS heeft al laten weten, dat de eilanders zich zullen verzetten tegen pogingen hen met geweld te onderwerpen.

Vernomen werd, dat op 24 juni niettemin een landingspoging vanuit St. Kitts werd ondernomen, waarbij 30-100 man betrokken zouden zijn geweest. Geruchten willen, dat zich onder hen Cubanen en Haitianen bevonden. Tot een treffen met de Anguillianen is het echter nog niet gekomen: blijkbaar houden de "invaders" zich schuil of zijn zij alweer - wat anderen vermoeden - met stille trom vertrokken na poolshoogte te hebben genomen. De Anguilliaanse patrouilles konden tot dusver in elk geval niemand vinden.

Premier BRADSHAW's verzoeken om hulp - behalve tot Groot Brittannië ook gericht tot de Gemenebestlanden Guyana, Jamaica, Trinidad en Barbados - vonden tot dusver weinig gehoor.

Probyn INNIS, kabinetssecretaris van BRADSHAW en door deze als speciale afgezant naar Guyana gezonden, kreeg van premier Forbes BURNHAM alleen de verzekering, dat deze de ontwikkelingen "nauwkeurig" zou volgen! Jamaica en Barbados zouden het Britse standpunt, dat het hier om een binnenlandse aangelegenheid van de "drie-eilanden"-staat gaat.

Afgewacht wordt nu, of BRADSHAW toch nog de vreedzame weg naar een oplossing zal kiezen. De indruk bestaat, dat hij Anguilla niet "coute que coute" wil behouden. Hij heeft lenintse beweerd de bewoners van Anguilla bij referendum over hun toekomst te willen laten beslissen, na herstel van het gezag uiteraard.

Het kan natuurlijk ook een poging zijn om tijd te winnen.....

persoonscultus rond BRADSHAW

Bevreesd als BRADSHAW is, dat St. Kitts - onder aanvoering van oppositieleider HERBERT - eveneens tegen zijn gezag in opstand zal komen, heeft hij er de noodtoestand afgekondigd en zijn bewind herschepen in een militaire dictatuur. Daarmede is een situatie geschapen, die BRADSHAW's twijfelachtige "hoogstpersoonlijke" aspiraties danig in de kaart kan spelen. Hij is namelijk een ijdele, op macht beluste figuur, wien het nu uit nood geboren eenmansbewind in feite beter ligt dan een op collectiviteitsbeginselen berustend democratisch bestuur.

Het adagium: "zeg mij wie Uw vrienden zijn..." is in zijn geval wel heel kenmerkend. Zo pronkt hij de laatste dagen, omringd door een lijfwacht, gaarne in fidelistische gevechtstenue, kennelijk geïnspireerd op CASTRO, die hij kort geleden in Cuba zou hebben ontmoet.

Zijn normale favoriet is echter de destijds op St. Kitts geboren Haitiaanse negerleider Henri CRISTOPHE, die - nadat Haiti zich in 1804 onafhankelijk had verklaard - in 1806 haar tweede president werd. Ontevreden met de hem toegemeten macht liet hij zich echter in 1811 tot koning (Henri I) van het noordelijk deel van Haiti bombarderen. Toen in 1820 een opstand tegen zijn bewind uitbrak, pleegde hij zelfmoord.

Niettegenstaande zijn wreedheid en gewelddadigheid beschouwen de Haitianen hem nog altijd als een grote figuur, met name om wat hij voor de economie van het land deed.

Treffend is de gelijkenis tussen Henri I en BRADSHAW ook hierin, dat de eerste ernaar streefde de hofetikette en monarchale stijl van Lodewijk XIV na te bootsen, waar BRADSHAW de Britse imperiale "pruiken"stijl - met name sinds de verdwijning van het koloniale gezag - tracht te cultiveren.

Resumerende zou men kunnen stellen, dat belangrijker dan de vraag naar de toekomst van Anguilla die naar de toekomst van het bewind op St. Kitts zou kunnen worden.

De verwachting wordt wel uitgesproken, dat het regiem-BRADSHAW geen lang leven beschoren zal zijn. Sommigen zien in de thans in Engeland verblijvende vice-premier SOUTHWELL de "coming man".

NEDERLANDSE ANTILLEN

A.H.U. in het slop

De impasse in de A.H.U., ontstaan na het op 31 maart door de bestuurders W. GODETT, D. HOEK en L. MEDINA aan hun medebestuurslid A. NITA verleende ontslag, is nog steeds niet doorbroken.

Een oplossing leek in zicht, toen de rechter bij de behandeling van NITA's klacht daartegen in kort geding (in april 11.) in eerste aanleg adviseerde een nieuw bestuur te doen verkiezen. De griffie werd opgedragen daartoe de medewerking in te roepen van de dienst burgerlijke stand, bevolkingsregister en verkiezingen. Deze dienst verklaarde zich hiertoe bereid op voorwaarde, dat beide partijen om die assistentie zouden verzoeken en zij het eens zouden worden over de wijze waarop die verkiezingen georganiseerd zouden moeten worden. Alles leek in kannen en kruiken te komen: op 28 mei vond een algemene ledenvergadering van de A.H.U. plaats, waar - nadat GODETT en NITA elkaar publiekelijk nog eens hadden uitgemaakt voor al wat mooi en lelijk is - een vijf en twintigtal kandidaten werden gesteld, o.w. de beide omstreden heren.

De eerste kink in de kabel deed zich voor, toen "Papa" GODETT een nadere toelichting gaf op zijn aanvankelijke verklaring, dat hij de uitspraak van de meerderheid zou "respecteren". Dit had niet betekend - zo zei GODETT nu - dat hij met NITA in het nieuwe A.H.U.-bestuur zou willen zitten: de arbeiders moesten kiezen tussen hem - GODETT - en NITA. De laatste verbond deze consequentie evenwel niet aan een "dubbele" verkiezing.

Het volgende stadium in deze weinig verheffende machtsstrijd - want in dat teken stond de verkiezingsactie in feite en voor dat doel werden de A.H.U.-leden misbruikt - was de begin juni gestreden pamflettenoorlog tussen de beide tegenstanders. NITA beschuldigde in zijn schotschrift GODETT ervan een marionet van de scheepvaartmaatschappij (en met name van de HEMC-manager) te zijn, GODETT op zijn beurt dreigde opnieuw - kennelijk speculerend op zijn invloed in de haven - zich bij verkiezingen van NITA "uit alles" te zullen terugtrekken en waarschuwde de AHU-leden voor zijn tegenstander, die "nu nog" whiskey, maar "morgen" de belangen van de arbeiders zou "uitdelen".

Nadat zo fel stemming was gemaakt, kwam op 3 juni de anti-climax met een pamflet van NITA, waarin botweg werd medegedeeld, dat de verkiezing niet door kon gaan, wijl hij het niet met de voorgestelde procedure eens was: hij eiste foto's van de kandidaten op het stembiljet, kandidaatstelling voor de bestuurs-

functies en stemming op 2 lijsten.

Hoewel GODETT daarop verklaarde, dat NITA nu zelf maar moest zorgen, dat er verkiezingen kwamen, zullen deze woorden hem op de lippen zijn bestorven: medio juni deed de rechtbank in NITA's kort geding tegen de beide "collega's" namelijk de uitspraak, dat het per 31 maart aan NITA verleende ontslag als AHU-secretaris als ongeldig moest worden beschouwd. Zolang hij geacht werd deze functie te bekeleden, m.a.w. zolang geen verkiezingen waren gehouden die hierin verandering brachten, kon het tegen NITA samenspannende trio "niet dan bij ontstentenis van de eiser" als dagelijks bestuur optreden. Zij mochten voorts "zonder medewerking, althans buiten de aanwezigheid of zonder medeweten" van NITA geen bestuursbesluiten nemen, dus bv. ook geen besluiten tot het houden van een algemene (leden)vergadering.

NITA reageerde op deze uitspraak prompt met een onder de havenarbeiders verspreid pamflet, waarin hij de rechterlijke beslissing bekend maakte; hij ondertekende het triomfantelijk als "secretaris-generaal van de Algemene Haven Unie". Hij verzekerde grootmoedig, dat de arbeiders voor advies weer steeds bij hem terecht konden. Hij zou er voor zorgen, dat de werknemers bij de KNSM - aan boord of aan de wal - nu eindelijk eens recht zou worden gedaan.

Op grond van de rechterlijke beslissing heeft NITA intussen al tweemaal actie genomen: eenmaal, om zich toegang te verschaffen tot de Prins Hendrikwerf, toen men hem die wilde weigeren; vervolgens n.a.v. het ontslag van D. PONTELIRA als AHU-vertouwensman op twee werven. Dit ontslag was volgens NITA ongeldig, omdat het besluit ertoe door de drie andere AHU-bestuurders buiten hem om was genomen; daarom vroeg NITA bij de deurwaarder executie van de betaling van de door de rechter voor dergelijke overtredingen vastgestelde dwangsom. GODETT van zijn kant meende echter, dat deze stap van NITA geen zin had, omdat men NITA per aangetekend schrijven van de genomen beslissing in kennis had gesteld.

Het is nauwelijks denkbaar, dat de huidige chaos in de AHU lang kan voortduren. GODETT c.s. zullen het niet lang kunnen verkroppen NITA steeds van hun doen en laten in kennis te moeten stellen; de arbeiders anderzijds zullen niet voor onbepaalde tijd het slachtoffer willen zijn van een persoonlijke vete tussen enekele van elk verantwoordelijkheidsgevoel gespeende leidslieden.

C.A.O.-perikelen

Hoe moeizaam onderhandelingen over nieuwe collectieve arbeidsovereenkomsten kunnen verlopen, bleek de afgelopen maand bij de Lago op Aruba en bij de

Mijnmaatschappij en de C.D.M. op Curaçao.

Zo liepen de onderhandelingen tussen de Independent Oil Workers Union of Aruba (IOWUA) en de Lago-direktie, over een per 1 juli in te voeren C.A.O., vast op het probleem van de door de werknemersorganisatie voorgestelde "Union shop". Dit houdt in, dat de bondsleden een maandelijks contributie van F. 2,50 betalen, terwijl de niet-leden f! 5,- moeten storten in de IOWUA-kas als tegemoetkoming voor de CAO-rechten, die ook te hunnen behoeve door de bond (via onderhandelingen) werden verworven. Op deze wijze hoopt de bond zijn invloed te vergroten en het optredende ledenverlies tegen te gaan. Dit streven wordt echter doorkruist door het feit, dat de Lago-direktie de niet-IOWUA leden hun "onvrijwillige bijdrage" wil vergoeden.

Hoewel beide partijen op 30 juni nog geen oplossing voor de ontstane moeilijkheden hadden gevonden en besloten werd de oude CAO voorlopig op "dag-basis" voort te zetten, leek overeenstemming toch reeds aan de horizon te dagen.

Ook de moeilijkheden, die in de loop van mei tussen de United Miners' Union of Curaçao (UMUC) en de direktie van de Mijnmaatschappij rezen bij de onderhandelingen over een nieuwe CAO, liepen na enige weken van verwarring nog met een sisser af.

Toen deze onderhandelingen merkwaardigerwijs al bijna hun beslag hadden gekregen en de CAO (op 19 mei) officieus reeds was ondertekend, bleek nog een misverstand te bestaan over de werktijden- (en overwerk-) regeling van de zgn.

"maintanance-workers", een bepaalde groep arbeiders, die gedurende het weekend arbeid moet verrichten om de machinerieën te reinigen en gereed te maken voor de nieuwe arbeidsweek: hun werkweek zou van dinsdag t/m zaterdag gaan lopen.

Ten gevolge van de onverwachte moeilijkheden kon de officiële ondertekening van de CAO, vastgesteld op 24 mei, niet doorgaan.

De UMUC riep de bemiddeling in van de Minister van Sociale Zaken en stelde de International Miners Federation (IMF), waarvan de UMUC onlangs lid werd en die de bond bij de voorbereiding van de CAO adviseerde, van de ontstane impasse op de hoogte.

Begin juni, toen het vinden van een oplossing nog moeilijk leek, dreigde zelfs een staking, die evenwel door "landsbemiddeling" nog kon worden voorkomen: partijen namen opnieuw aan de conferentietafel plaats om te overleggen over het begrip "vijfdaagse werkweek", op welk punt de CAO te onduidelijk was gebleken. Medio juni vond men uitkomst: de "maintenance-workers" zouden een premie van

- 30 -

12½ % voor hun zaterdagwerk krijgen en een volledige overwerkbetaling voor extra-arbeid op maandag. Ook over de vakantieregeling werd men het eens. Was men van UMUC-zijde in de afgelopen maanden oplettender geweest, dan zou deze stagnatie zich wellicht niet eens hebben voorgedaan.

Minder goed liep het intussen af met de reeds in januari gestarte CAO-onderhandelingen tussen de CDM en de CADMU (de bond van CDM-personeel). In plaats van uit te monden in een per 1 juli ingaande nieuwe CAO, liep het overleg vast met als gevolg een met ~~ingang~~ van die datum afgekondigde werkstaking. Hoewel ook in dit geval weer een beroep op de landsbemiddelaar werd gedaan en tot het laatste moment de hoop op een vergelijk aanwezig was, konden de partijen het tenslotte toch niet eens worden.

De CADMU had een lijstje met negen eisen opgesteld, door haar beschouwd als "conditiones sine qua non" voor het ~~fi~~atteren van de nieuwe CAO. Daartoe behoren: een vakantietoeslag van drie procent, een algemene loonsverhoging van vijf procent en een werkweek van 42½ uur (met of zonder vrije zaterdag). De International Metal Federation (IMF) te Brussel en het NVV in Nederland werden telegrafisch over de stand van zaken ingelicht.

Gezien de minder goede sfeer waarin de onderhandelingen werden gevoerd en het kennelijk aan beide kanten bestaande voornemen "zijn poot stijf te houden", moest het gesprek haast wel op een fiasco uitlopen.

Rest één troost: met goede wil zal men elkaar uiteindelijk toch wel weer - in compromissen - vinden. Ware democratie sluit gelukkig klassenstrijd uit.